DOMSTOLENS DOM
27. september 1988 *

I sag 165/87,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved juridiske konsulent Peter Gilsdorf som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Rådet for De Europæiske Fællesskaber, ved konsulent i Rådets Juridiske Tjeneste, Bernhard Schloh, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos direktør Jörg Käser, Den Europæiske Investeringsbanks Juridiske Afdeling, 100, boulevard Konrad-Adenauer,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Rådets afgørelse 87/369 af 7. april 1987 om indgåelse af den internationale konvention om Det Harmoniserede Varebeskrivelses- og Varenomenklatursystem, samt af ændringsprotokollen hertil (EFT L 198, s. 1),

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida og G. C. Rodríguez Iglesias, dommerne T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, R. Joliet og T. F. O'Higgins,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

* Processprog: Fransk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 19. maj 1988, og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. juni 1988, afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 4. juni 1987, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 1, anlagt sag med påstand om annullation af Rådets afgørelse 87/369 af 7. april 1987 om indgåelse af den internationale konvention om Det Harmoniserede Varebeskrivelses- og Varenomenklatursystem, samt af ændringsprotokollen hertil (EFT L 198, s. 1).

2 Konventionen, der trådte i kraft den 1. januar 1988, blev vedtaget i Toldsamarbejdsrådet den 14. juni 1983 til afløsning af konventionen af 15. december 1950 om nomenklatur til klassifikation af varer, (FN's Traktatsamling, bind 347, s. 127), som Fællesskabets Fælles Toldtarif byggede på.

3 Kommissionen har anfægtet hjemmelen for den omtvistede afgørelse; denne vedrører efter Kommissionens opfattelse udelukkende den fælles handelspolitik og skulle derfor, som foreslået af Kommissionen, alene være truffet på grundlag af Traktatens artikel 113 og ikke i henhold til Traktatens artikler 28, 113 og 235.

4 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

5 Indledningsvis bemærkes, at hovedformålet med konventionen, som den anfægtede afgørelse drejer sig om, er at oprette et harmoniseret varebeskrivelses- og varenomenklatursystem, som de kontraherende parter skal anvende i deres told- og statistiknomenklaturer.

6 For at kunne tage stilling til sagen er det nødvendigt at undersøge, hvilken hjemmel Rådet har til at vedtage den anfægtede afgørelse på de to områder, som konventionen omfatter, nemlig dels en toldnomenklatur og dels en statistiknomenklatur.

7 For så vidt angår det første af disse områder fremgår det af ordlyden af Traktatens artikel 28, der er hjemmelen for »alle autonome ændringer eller suspensioner i Den Fælles Toldtarif«, og artikel 113, som omhandler en fælles handelspolitik på grundlag af ensartede principper, navnlig vedrørende toldændringer og afslutning af toldaftaler, at ingen af disse to bestemmelser udtrykkeligt giver Rådet beføjelse til at udarbejde en toldnomenklatur.

8 Det bemærkes imidlertid, at udarbejdelsen af en toldnomenklatur er nødvendig for anvendelsen af toldsatser. Det er nemlig umuligt uden et system til klassifikation af varer at henføre disse under bestemte toldpositioner. Det følger heraf, at Rådets kompetence til at foretage toldændringer i mangel af en udtrykkelig hjemmel i en traktatbestemmelse nødvendigvis må indebære en kompetence til at udarbejde og ændre den nomenklatur, som er nødvendig ved anvendelsen af Den Fælles Toldtarif.

9 Det følger heraf, at der på toldområdet tilkommer Rådet en generel kompetence, der afledes såvel af Traktatens artikel 28 som af dens artikel 113, idet det er uden betydning for kompetencen, om ændringen af satserne i Den Fælles Toldtarif er foretaget autonomt (artikel 28) eller i henhold til toldaftaler eller andre foranstaltninger som led i den fælles handelspolitik (artikel 113).

10 Kommissionens anbringende om, at anvendelsesområdet for artikel 28 er inddraget under anvendelsesområdet for artikel 113, må derfor afvises.

11 Det bemærkes, at i det omfang en institutions kompetence hviler på to bestemmelser i Traktaten, skal institutionen anvende begge disse bestemmelser som hjemmel, når den udsteder retsakter på området.

12 Anvendelsen af denne dobbelte hjemmel svarer i øvrigt til en praksis, som fællesskabsinstitutionerne fast har fulgt på toldområdet, og som blev stadfæstet i Den Europæiske Fælles Akt, hvori kravene til beslutningsprocessen i Traktatens artikel 28 er blevet udformet på samme måde som i artikel 113.

13 Det følger heraf, at Traktatens artikler 28 og 113 tilsammen udgør den korrekte hjemmel for udarbejdelsen af en toldnomenklatur og følgelig for indgåelsen af en tilsvarende international konvention.

14 Vedrørende statistiknomenklaturen bemærkes, at den statistiske nomenklatur, som konventionen og den anfægtede afgørelse drejer sig om, er en »varenomenklatur, der opstilles af den kontraherende part til indsamling af oplysninger, der skal tjene til udarbejdelse af import- og eksporthandelsstatistikker« (konventionens artikel 1, litra c), det vil for så vidt angår Fællesskabet sige dets udenrigshandelsstatistik bortset fra statistik over samhandel mellem medlemsstaterne.

15 Hjemmelen til at udarbejde en sådan statistiknomenklatur findes i Traktatens artikel 113. Udenrigshandelsstatistikken, såvel som nomenklaturen hertil, udgør nemlig et uundværligt handelspolitisk instrument. I øvrigt bemærkes, at listen over handelspolitiske foranstaltninger i artikel 113 ikke er udtømmende, idet disse udelukkende er eksempelvis angivet.

16 Rådet har ikke desto mindre fastholdt, at anvendelsen af artikel 235 er sket med føje, fordi den nævnte konvention medfører ændringer af en anden retsakt, der er udstedt med hjemmel i den nævnte artikel, nemlig Rådets forordning nr. 1445/72

af 24. april 1972 om statistisk varefortegnelse for Fællesskabets udenrigshandel og for samhandelen mellem dets medlemsstater (Nimexe) (JO L 161, s. 1).

17 Rådets argument må afvises. Det faktum, at den anfægtede afgørelse kan påvirke en anden retsakt, som er udstedt i henhold til artikel 235, indebærer ikke nødvendigvis, at denne bestemmelse skal anvendes som hjemmel. Dette kommer kun på tale, såfremt ingen anden traktatbestemmelse giver den pågældende institution den fornødne hjemmel (jfr. dom af 26. marts 1987, Kommissionen mod Rådet, sag 45/86, Sml. s. 1493).

18 Det følger heraf, at Rådet kunne træffe den anfægtede afgørelse i henhold til Traktatens artikler 28 og 113, og derfor ikke med føje kunne anvende artikel 235.

19 Eftersom artikel 28 på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, nemlig før ikrafttrædelsen af Den Europæiske Fælles Akt, ligesom artikel 235 krævede enstemmighed i Rådet, er den fastslåede ulovlighed under de konkrete omstændigheder rent formel mangel, som ikke kan anfægte retsaktens gyldighed.

20 Ganske vist kræves det i artikel 235 til forskel fra artikel 28, at der indhentes en udtalelse fra Europa-Parlamentet, og en sådan udtalelse, som er indhentet i den foreliggende sag, kan have konsekvenser for indholdet af den vedtagne retsakt. Mens en tilsidesættelse af den forskriftsmæssige høring fører til den pågældende retsakts ugyldighed (dom af 29. oktober 1980, Roquette Frères mod Rådet, sag 138/79, Sml. s. 3333) kan en høring af Parlamentet, som Rådet altid kan foretage, ikke anses som ulovlig, selv om den ikke er obligatorisk.

21 Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens omkostninger

22 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at betale sagens omkostninger. I henhold til artikel 69, stk. 3, kan Domstolen ophæve omkostningerne, hvor der foreligger ganske særlige grunde.

23 Selv om Rådet under de foreliggende omstændigheder frifindes på grund af den konstaterede ulovligheds rent formelle karakter, er det Domstolens opfattelse, at sagens omkostninger bør ophæves, da Kommissionens retsopfattelse i væsentlig grad er blevet lagt til grund.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Sagsøgte frifindes.

2) Hver part bærer sine omkostninger.

Mackenzie Stuart Bosco Due Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Koopmans Everling

Bahlmann Galmot Joliet O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. september 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident